

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 2. marca 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Vnútrotrh s elektrinou –
Smernica 2009/72/ES – Nariadenie (EÚ) 2019/943 – Článok 1 písm. b) a c), ako aj článok 3 –
Zásady týkajúce sa fungovania trhov s elektrinou – Nariadenie (EÚ) 2015/1222 – Článok 5
ods. 1 – Určený organizátor trhu s elektrinou – Národný zákonný monopol na služby
obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu – Vnútroštátna právna úprava, ktorou sa
stanovuje monopol na veľkoobchod s elektrinou v krátkodobom, strednodobom
a dlhodobom horizonte“

Vo veci C-394/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný
rozhodnutím Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko) z 3. júna 2021
a doručený Súdnemu dvoru 28. júna 2021, ktorý súvisí s konaním:

Bursa Română de Mărfuri SA

proti

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE),

za účasti:

Federația Europeană a Comercianților de Energie,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia D. Gratsias, M. Ilešič, I. Jarukaitis
(spravodajca) a Z. Csehi,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: C. Di Bella, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. júna 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Bursa Română de Mărfuri SA, v zastúpení: D. Cristea, avocat,

* Jazyk konania: rumunčina.

- Federația Europeană a Comercianților de Energie, v zastúpení: G. Pop, avocat,
 - rumunská vláda, v zastúpení: M. Chicu, E. Gane, A. Rotăreanu a A. Wellman, splnomocnené zástupkyne,
 - grécka vláda, v zastúpení: K. Boskovits, splnomocnený zástupca,
 - talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. G. Marrone, avvocato dello Stato,
 - cyperská vláda, v zastúpení: E. Symeonidou, splnomocnená zástupkyňa,
 - Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet, L. Nicolae a I. Rogalski, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. septembra 2022,
- vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 2019, s. 54), najmä výkladu článku 1 písm. b) a c), ako aj článku 3 tohto nariadenia v spojení so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 2019, s. 125), najmä jej článku 2 bodu 9, ako aj výkladu článkov 101 a 102 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ a článku 106 ods. 1 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Bursa Română de Mărfuri SA (ďalej len „BRM“) založenou podľa rumunského práva, a Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) (Národný energetický regulačný úrad, Rumunsko) vo veci návrhu na zrušenie rozhodnutia ANRE, ktorým bola zamietnutá žiadosť spoločnosti BRM o vydanie licencie na organizovanie a riadenie centralizovaných trhov s elektrinou.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2009/72/ES

- 3 Článok 37 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 55), bol nazvaný „Povinnosti a právomoci regulačného orgánu“. V odseku 1 písm. j) stanovoval:

„Regulačný orgán má tieto povinnosti:

...

- j) monitorovať úroveň a efektívnosť otvorenosti trhu a hospodárskej súťaže na veľkoobchodnej a maloobchodnej úrovni vrátane výmeny elektriny,... ako aj narušenia alebo obmedzenia hospodárskej súťaže vrátane poskytovania všetkých relevantných informácií a predkladania príslušných prípadov príslušným orgánom pre hospodársku súťaž.“

- 4 Dňa 1. januára 2021 bola táto smernica zrušená a nahradená smernicou 2019/944.

Nariadenie (EÚ) 2015/1222

- 5 Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (Ú. v. EÚ L 197, 2015, s. 24), bolo prijaté na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny [cezhraničné obchodovanie s elektrinou – *neoficiálny preklad*], ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003 (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 15).

- 6 Článok 2 druhý odsek bod 23 nariadenia 2015/1222 obsahuje túto definíciu:

„...“

23. „nominovaný organizátor trhu s elektrinou [„určený organizátor trhu s elektrinou“ – *neoficiálny preklad*] [(*nominated electricity market operator*, NEMO)]“ je subjekt, ktorý príslušný orgán určil na to, aby vykonával úlohy týkajúce sa jednotného prepojenia denných alebo vnútrodenných trhov.“

- 7 V článku 5 tohto nariadenia s názvom „Určenie NEMO v prípade národného zákonného monopolu na služby obchodovania“ sa uvádza:

„1. Ak v čase nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia už v členskom štáte alebo v ponukovej oblasti členského štátu existuje národný zákonný monopol na služby obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu, ktorý vylučuje určenie viac ako jedného organizátora NEMO, príslušný členský štát o tom musí informovať [Európsku komisiu] do dvoch mesiacov od nadobudnutia

účinnosti tohto nariadenia a môže odmietnuť určenie viac ako jedného organizátora NEMO za ponukovú oblasť.

...

2. Na účely tohto nariadenia sa za existenciu národného zákonného monopolu považuje situácia, keď vnútroštátne právne predpisy výslovne stanovujú, že služby obchodovania na dennom a vnútrodenom trhu v členskom štáte alebo v ponukovej oblasti členského štátu môže vykonávať najviac jeden subjekt.

3. Dva roky po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade [Európskej únie] správu... Na základe tejto správy, a ak sa Komisia domnieva, že neexistuje dôvod pre ďalšie fungovanie národných zákonných monopolov alebo pre ďalšie odmietanie členského štátu umožniť cezhraničné obchodovanie organizátorovi NEMO určenému v druhom členskom štáte, Komisia môže zvážiť vhodné legislatívne alebo iné vhodné opatrenia s cieľom zvýšiť hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi a v rámci nich. ...“

- 8 Uvedené nariadenie podľa svojho článku 84 nadobudlo účinnosť „dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*“, t. j. 14. augusta 2015.

Nariadenie 2019/943

- 9 Článok 1 nariadenia 2019/943, nazvaný „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“, znie takto:

„Cieľom tohto nariadenia je:

- a) stanoviť základ pre efektívne dosahovanie cieľov energetickej únie, a najmä rámca politík v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, umožnením vysielania trhových signálov v záujme zvýšenia efektívnosti, podielu obnoviteľných zdrojov energie, bezpečnosti dodávok, flexibility, udržateľnosti, dekarbonizácie a inovácie;
- b) stanoviť základné zásady dobre fungujúcich integrovaných trhov s elektrinou, ktoré umožnia všetkým poskytovateľom zdrojov a odberateľom elektriny nediskriminačný prístup na trh, posilnia postavenie spotrebiteľov, zabezpečia konkurencieschopnosť na globálnom trhu, ako aj riadenie odberu, uskladňovanie energie a energetickú efektívnosť a uľahčia agregáciu distribuovaného dopytu a ponuky, a umožnia integráciu trhu a odvetvia a trhové odmeňovanie za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov;
- c) stanoviť spravodlivé pravidlá pre cezhraničnú výmenu elektriny a tým podporiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu s elektrinou, berúc do úvahy špecifiká vnútroštátnych a regionálnych trhov, vrátane zriadenia kompenzačného mechanizmu pre cezhraničné toky elektriny a určenia harmonizovaných zásad pre poplatky za cezhraničný prenos a pridelenia dostupných kapacít spojovacích vedení medzi národnými prenosovými sústavami;
- d) uľahčiť vznik dobre fungujúceho a transparentného veľkoobchodného trhu prispievajúceho k vysokej úrovni bezpečnosti dodávok elektriny a stanovujúceho mechanizmy na harmonizáciu pravidiel pre cezhraničné výmeny elektriny.“

10 Článok 2 tohto nariadenia obsahuje tieto definície:

„Uplatňuje sa toto vymedzenie pojmov:

...

2. ‚regulačný orgán‘ je regulačný orgán určený každým členským štátom podľa článku 57 ods. 1 smernice [2019/944];

...

7. ‚organizátor trhu‘ je subjekt poskytujúci službu, v rámci ktorej sa ponuky na predaj elektriny spárujú s ponukami na nákup elektriny;

8. ‚nominovaný organizátor trhu s elektrinou‘ [‚určený organizátor trhu s elektrinou‘ – *neoficiálny preklad*] alebo ‚NEMO‘ je organizátor trhu, ktorého príslušný orgán určil, aby vykonával úlohy týkajúce sa jedného prepojenia denných trhov alebo jedného prepojenia vnútrodených trhov;

...

40. ‚trh s elektrinou‘ je trh s elektrinou ako je uvedené v článku 2 bode 9 smernice [2019/944];

...“

11 Článok 3 uvedeného nariadenia, nazvaný „Zásady týkajúce sa fungovania trhov s elektrinou“, spresňuje:

„Členské štáty, regulačné orgány, prevádzkovatelia prenosových sústav, prevádzkovatelia distribučných sústav, organizátori trhu a delegovaní prevádzkovatelia zabezpečia, aby trhy s elektrinou fungovali v súlade s týmito zásadami:

a) ceny sa musia tvoriť na základe dopytu a ponuky;

b) trhové pravidlá musia podporovať voľnú tvorbu cien a musia predchádzať opatreniam, ktoré bránia tvorbe cien na základe dopytu a ponuky;

...

h) musia sa postupne odstrániť prekážky pre cezhraničné toky elektriny medzi ponukovými oblasťami alebo členskými štátmi a cezhraničné transakcie na trhoch s elektrinou a trhoch so súvisiacimi službami;

...

o) s cieľom umožniť účastníkom trhu, aby boli chránení pred rizikami kolísania cien na trhovom základe, a zmierniť neistotu budúcej návratnosti investícií sa na burzách musí dať obchodovať s dlhodobými zaistovacími produktmi transparentným spôsobom a o zmluvách o dlhodobých dodávkach elektriny sa musí dať vyjednávať mimo burzu, a to pod podmienkou dodržania pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže;

p) trhové pravidlá musia uľahčovať obchodovanie s výrobkami v celej [Európskej únii] a regulačné zmeny musia zohľadňovať vplyvy na krátkodobé aj dlhodobé trhy a produkty s forwardmi a futuritami;

...“

12 Článok 10 toho istého nariadenia s názvom „Technické ponukové limity“, stanovuje:

„1. Nesmie existovať ani maximálny ani minimálny limit veľkoobchodnej ceny elektriny. ...

...

4. Regulačné orgány alebo... určené orgány identifikujú politiky a opatrenia uplatňované na svojom území, ktoré by mohli prispievať k nepriamemu obmedzeniu tvorby veľkoobchodných cien vrátane obmedzení ponúk týkajúcich sa aktivácie regulačnej energie, kapacitných mechanizmov, opatrení prevádzkovateľov prenosových sústav, opatrení určených na spochybnenie fungovania trhu alebo zamedzenie zneužívania dominantného postavenia alebo neefektívneho vymedzenia ponukových oblastí.

5. Ak regulačný orgán alebo iný určený príslušný orgán identifikuje politiku alebo opatrenie, ktoré by mohlo obmedzovať tvorbu veľkoobchodných cien, prijme všetky primerané opatrenia s cieľom odstrániť uvedenú politiku alebo opatrenie, alebo ak to nie je možné, zmierniť vplyv uvedenej politiky alebo opatrenia na ponukové správanie. ...“

Smernica 2019/944

13 Článok 2 bod 9 smernice 2019/944 obsahuje túto definíciu:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

9. ‚trhy s elektrinou‘ sú trhy pre elektrinu, vrátane mimoburzových trhov a búrz s elektrinou, trhy pre obchodovanie s energiou, kapacitou, regulačnými a podpornými službami vo všetkých časových rámcoch vrátane forwardových, denných a vnútrodenných trhov.“

14 Článok 59 tejto smernice s názvom „Povinnosti a právomoci regulačných orgánov“ okrem iného v odseku 1 písm. o) stanovuje, že regulačný orgán má povinnosť „monitorovať úroveň a efektívnosť otvorenosti trhu a hospodárskej súťaže na veľkoobchodnej a maloobchodnej úrovni vrátane búrz elektriny,... ako aj akéhokoľvek narušovania alebo obmedzovania hospodárskej súťaže vrátane poskytovania akýchkoľvek relevantných informácií a nahlasovania akýchkoľvek relevantných prípadov príslušným orgánom na ochranu hospodárskej súťaže“.

15 Smernicou 2019/944 bola na základe jej článku 72 s účinnosťou od 1. januára 2021 zrušená a nahradená smernica 2009/72, pričom väčšina ustanovení tejto novej smernice sa podľa článku 73 tejto smernice uplatňuje od uvedeného dátumu. Účinnosť však podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia nadobudla 4. júla 2019.

Rumunské právo

- 16 La Legea nr. 123, energiei electrice și a gazelor naturale (zákon č. 123/2012 o elektrine a zemnom plyne) z 10. júla 2012 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 485 zo 16. júla 2012) v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „zákon č. 123/2012“) v článku 3 bodoch 38 a 49 obsahuje tieto definície:

„38. ‚organizátor trhu s elektrinou‘ je právnická osoba, ktorá zabezpečuje organizáciu a správu centralizovaných trhov, s výnimkou vyrovnávacieho trhu, na účely vyjednávania v rámci veľkoobchodu s elektrickou energiou v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte,

...

49. ‚centralizovaný trh s elektrinou‘ je organizovaný rámec, v ktorom sa uskutočňujú transakcie s elektrinou medzi rôznymi hospodárskymi subjektmi prostredníctvom organizátora trhu s elektrinou alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy na základe osobitných pravidiel prijatých príslušným orgánom; v tejto hlave sú pojmy ‚centralizovaný trh s elektrinou‘ a ‚organizovaný trh s elektrinou‘ rovnocenné“.

- 17 Článok 10 ods. 2 písm. f) tohto zákona stanovuje:

„Príslušný úrad vydáva licencie na:

...

f) riadenie centralizovaných trhov – jediná licencia sa udeľuje organizátorovi trhu s elektrinou a jediná licencia sa udeľuje organizátorovi regulačného trhu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 18 Spoločnosť BRM má podľa rumunského práva všeobecnú právomoc riadiť trhy verejného záujmu. Dňa 20. augusta 2020 BRM predložila regulačnému úradu ANRE žiadosť o udelenie licencie na účely organizovania a riadenia centralizovaných trhov s elektrinou, pričom odkázala na nariadenie 2019/943. Dňa 21. septembra 2020 ANRE informoval BRM o zamietnutí jej žiadosti. Táto spoločnosť preto podala na Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, žalobu, ktorou sa domáhala, aby súd uložil ANRE povinnosť vydať jej požadovanú licenciu, pričom sa odvolávala na to, že toto nariadenie nadobudlo účinnosť 1. januára 2020.
- 19 BRM na podporu tejto žaloby tvrdí, že z uvedeného nariadenia, najmä z jeho článku 1 písm. b) a c), jeho článku 3, ako aj z jeho článku 10 ods. 4 a 5 v spojení so smernicou 2019/944 vyplýva, že vnútroštátne regulačné orgány sú povinné zabezpečiť účinnú hospodársku súťaž medzi organizátormi trhov s elektrinou a v každom prípade zabrániť existencii protisúťažného monopolu. Nemožno jej preto odoprieť právo obchodovať na trhu s tovarom a službami súvisiacimi s elektrinou. Konkrétne tvrdí, že zásady voľnej hospodárskej súťaže stanovené v nariadení 2019/943, ktoré podľa nej zahŕňajú odstránenie monopolného správania, sa týkajú aj organizátora trhu s elektrinou, ako je definovaný v článku 2 bode 7 tohto nariadenia.

- 20 ANRE sa vo svojej odpovedi odvoláva na článok 10 ods. 2 písm. f) zákona č. 123/2012 a na skutočnosť, že v čase, keď tento zákon nadobudol účinnosť, už bola spoločnosti OPCOM SA udelená licencia na riadenie centralizovaných trhov s elektrinou, a to 20. decembra 2001 na obdobie 25 rokov, a tak tento organizátor má v tejto oblasti monopol. Spresňuje tiež, že OPCOM bola určená ako NEMO denného a vnútrodenného trhu s elektrinou v ponukovej oblasti Rumunska na základe článku 5 nariadenia 2015/1222 a že toto určenie bolo neskôr predĺžené do 20. decembra 2026. Tento článok 5 tým, že dáva členským štátom možnosť určiť jediného NEMO, pritom umožňuje existenciu monopolu.
- 21 Podľa ANRE sú ustanovenia nariadenia 2019/943 naopak v tejto súvislosti irelevantné, keďže toto nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by členským štátom ukladalo povinnosť určiť viacero organizátorov, ktorých úlohou je organizovať a riadiť centralizované trhy s elektrinou na účely vyjednávania v rámci veľkoobchodu s elektrinou. Navyše, keďže objem trhu s elektrinou v Rumunsku je obmedzený, vytvorenie dvoch odlišných trhov by viedlo len k rozdeleniu ponúk tých istých uchádzačov, čo by malo za následok porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.
- 22 Vnútroštátny súd uvádza, že Súdny dvor zatiaľ nepodal výklad nariadenia 2019/943, a zastáva názor, že jeho správny výklad a jeho uplatnenie nie sú zjavné. Ak by však Súdny dvor rozhodol, že ustanovenia tejto smernice sa uplatňujú na organizátora trhu s elektrinou, že chápané samostatne alebo v spojení so smernicou 2019/944 od svojho nadobudnutia účinnosti zakazujú členskému štátu naďalej vydávať len jedinú licenciu na riadenie celého trhu s elektrinou v tomto štáte a že udelenie len jedinej takejto licencie zo strany členského štátu predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle článkov 101 a 102 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ a článkom 106 ods. 1 ZFEÚ, každý z týchto výkladov by mal zásadný význam na účel posúdenia, ktoré má tento súd vykonať. Uvádza teda, že vyhovel návrhu spoločnosti BRM na predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru.
- 23 Za týchto okolností Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Zakazuje nariadenie [2019/943], najmä článok 1 písm. b) a článok 3 tohto nariadenia so zreteľom na ustanovenia smernice [2019/944], aby členský štát od nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia ďalej prideloval jedinú licenciu na organizáciu a riadenie centralizovaných energetických trhov? Existuje od 1. januára 2020 povinnosť Rumunska ukončiť existujúci monopol týkajúci sa riadenia trhu s elektrinou?
2. Zahŕňa rozsah osobnej pôsobnosti zásad voľnej hospodárskej súťaže podľa nariadenia 2019/943, najmä článku 1 písm. b) a c), resp. článku 3 [tohto nariadenia], organizátora trhu s elektrinou, akým je napríklad komoditná burza? Je na účely zodpovedania tejto otázky relevantná skutočnosť, že na účely vymedzenia pojmu trh s elektrinou sa v článku 2 bode 40 nariadenia 2019/943 odkazuje na pojem trh s elektrinou uvedený v článku 2 bode 9 smernice 2019/944?
3. Má sa udelenie jedinej licencie členským štátom na riadenie trhu s elektrinou považovať za obmedzenie hospodárskej súťaže podľa článkov 101 a 102 ZFEÚ v spojení s ustanoveniami článku 4 ods. 3 ZEÚ a článku 106 ods. 1 ZFEÚ?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

- 24 Na úvod treba v prvom rade konštatovať, že smernicou 2019/944, na ktorú sa odkazuje v prvej a druhej otázke, bola podľa článku 72 tejto smernice zrušená smernica 2009/72 až od 1. januára 2021, teda po tom, čo BRM predložila svoju žiadosť o udelenie licencie na organizovanie a riadenie centralizovaných trhov s elektrinou a ANRE prijal rozhodnutie, ktoré je predmetom konania vo veci samej, a táto prvá uvedená smernica sa tak na rozdiel od druhej z nich na tento spor neuplatňuje z hľadiska časovej pôsobnosti. Keďže však nariadenie 2019/943 stanovuje určité vymedzenia pojmov odkazom na vymedzenia pojmov stanovené v smernici 2019/944, tieto vymedzenia pojmov sa musia považovať za neoddeliteľnú súčasť tohto nariadenia, a preto sa môžu prípadne zohľadniť na účely analýzy prvých dvoch otázok.
- 25 V druhom rade treba uviesť, že spor vo veci samej sa týka toho, že ANRE, „regulačný orgán“ v zmysle článku 2 bodu 2 nariadenia 2019/943, určený Rumunskom, zamietol žiadosť spoločnosti BRM o vydanie licencie na organizovanie a riadenie trhov s elektrinou, pričom toto zamietnutie sa zakladá na článku 10 ods. 2 písm. f) zákona č. 123/2012.
- 26 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, toto ustanovenie stanovuje, že na úrovni tohto členského štátu sa udelí jediná licencia organizátora trhu s elektrinou v zmysle tohto zákona, pričom tento organizátor zabezpečuje podľa definície uvedenej v článku 3 bode 38 uvedeného zákona organizovanie a riadenie centralizovaných trhov s elektrinou na účely vyjednávania v rámci veľkoobchodu s elektrinou v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte. Podľa bodu 49 tohto článku sa pojem „centralizovaný trh s elektrinou“ vzťahuje na organizovaný rámec, v ktorom sa uskutočňujú transakcie s elektrinou medzi rôznymi hospodárskymi subjektmi prostredníctvom organizátora trhu s elektrinou.
- 27 Okrem toho je vo veci samej nesporné, že keď BRM podala žiadosť o vydanie licencie organizátora trhu s elektrinou podľa toho istého zákona, ktorej zamietnutie je základom sporu vo veci samej, jediná licencia stanovená vtedy účinnou vnútroštátnou právnou úpravou už bola udelená spoločnosti OPCOM, ktorá teda v Rumunsku mala monopol na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny na veľkoobchodných trhoch v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte. V tejto súvislosti rumunská vláda na pojednávaní pred Súdnym dvorom spresnila, že tieto trhy zodpovedajú denným, vnútrodným a forwardovým trhom, na ktoré sa vzťahuje relevantné právo Únie. OPCOM však nie je účastníkom sporu vo veci samej a tento spor sa netýka ani jej správania na trhu, keďže tento spor je len dôsledkom uplatnenia vnútroštátnej právnej úpravy, z ktorej vyplýva existencia tohto monopolu, zo strany rumunského regulačného orgánu.
- 28 Vzhľadom na tieto okolnosti treba konštatovať, že druhá otázka, ktorou sa vnútroštátny súd v podstate pýta jednak, či je organizátor trhu s elektrinou povinný dodržiavať zásady uvedené v článku 1 písm. b) a c) nariadenia 2019/943, a jednak, či je v tejto súvislosti relevantné, že pojem „trh s elektrinou“ podľa tohto nariadenia je v článku 2 bode 40 tohto nariadenia vymedzený odkazom na definíciu tohto pojmu uvedenú v článku 2 bode 9 smernice 2019/944, má v súvislosti so sporom, o ktorý ide vo veci samej, význam len v tom prípade, keď sa chápe tak, že sa týka určenia toho, či tieto zásady alebo táto definícia bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na trhu s elektrinou môže v súlade s právom pôsobiť len jediný organizátor trhu v zmysle článku 2 bodu 7 uvedeného nariadenia.

- 29 Za týchto podmienok treba vychádzať z toho, že vnútroštátny súd sa svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba posudzovať spoločne, v podstate pýta, či sa má nariadenie 2019/943, najmä jeho článok 1 písm. b) a c), článok 2 bod 40, ako aj článok 3 tohto nariadenia v spojení so smernicou 2009/72 vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa zachováva národný zákonný monopol na služby v oblasti sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, pokiaľ ide o denný a vnútrodenný veľkoobchodný trh, ako aj forwardový veľkoobchodný trh.
- 30 V tejto súvislosti treba uviesť, že cieľom nariadenia 2019/943 je podľa jeho článku 1 písm. a) stanoviť základ na účel efektívneho dosahovania cieľov energetickej únie, a najmä rámca politík v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, a podľa písm. b) tohto článku stanoviť základné zásady dobre fungujúcich integrovaných trhov s elektrinou, ktoré umožnia všetkým poskytovateľom zdrojov a odberateľom elektriny nediskriminačný prístup na trh, posilnia postavenie spotrebiteľov, zabezpečia konkurencieschopnosť na globálnom trhu, ako aj riadenie odberu, uskladňovanie energie a energetickú efektívnosť a uľahčia agregáciu distribuovaného dopytu a ponuky, a umožnia integráciu trhu a odvetvia a trhové odmeňovanie za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov.
- 31 V tejto súvislosti je účelom článku 1 písm. c) uvedeného nariadenia stanoviť spravodlivé pravidlá pre cezhraničnú výmenu elektriny, a tým podporiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu s elektrinou, berúc do úvahy špecifiká vnútroštátnych a regionálnych trhov, vrátane zriadenia kompenzačného mechanizmu pre cezhraničné toky elektriny a určenia harmonizovaných zásad pre poplatky za cezhraničný prenos a pridelovania dostupných kapacít spojovacích vedení medzi národnými prenosovými sústavami.
- 32 Uvedený článok 1 písm. d) dodáva, že cieľom tohto nariadenia je uľahčiť vznik dobre fungujúceho a transparentného veľkoobchodného trhu prispievajúceho k vysokej úrovni bezpečnosti dodávok elektriny a stanovujúceho mechanizmy na harmonizáciu pravidiel pre cezhraničné výmeny elektriny.
- 33 Pokiaľ ide o článok 3 nariadenia 2019/943, uvádzajú sa v ňom zásady, v súlade s ktorými majú fungovať trhy s elektrinou, čo majú zabezpečiť členské štáty, regulačné orgány, prevádzkovatelia prenosových sústav, prevádzkovatelia distribučnej sústavy, organizátori trhu a delegovaní prevádzkovatelia. Medzi tieto zásady patria zásada uvedená v tomto článku 3 písm. a), že ceny sa musia tvoriť na základe dopytu a ponuky; zásada uvedená v písm. b), že trhové pravidlá musia podporovať voľnú tvorbu cien a musia predchádzať opatreniam, ktoré bránia tvorbe cien na základe dopytu a ponuky; zásada uvedená v písm. h), že postupne sa musia odstrániť prekážky pre cezhraničné toky elektriny medzi ponukovými oblasťami alebo členskými štátmi a cezhraničné transakcie na trhoch s elektrinou a trhoch so súvisiacimi službami; zásada uvedená v písm. o), že na burzách sa musí dať obchodovať s dlhodobými zaistovacími produktmi transparentným spôsobom a o zmluvách o dlhodobých dodávkach elektriny sa musí dať vyjednávať mimo burzu, a to pod podmienkou dodržania pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, a zásada uvedená v písm. p), že trhové pravidlá musia uľahčovať obchodovanie s výrobkami v celej Únii.
- 34 Hoci, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 22 svojich návrhov, tieto ustanovenia ukladajú s cieľom podporiť hospodársku súťaž na trhoch s elektrinou v zmysle článku 2 bodu 40 nariadenia 2019/943 určité povinnosti najmä členským štátom a vnútroštátnym regulačným orgánom, treba konštatovať, že žiadne z týchto ustanovení ani žiadne iné ustanovenie tohto nariadenia nestanovuje pravidlo týkajúce sa výmien na týchto trhoch, ktoré by bolo možné, hoci aj

s prihliadnutím na ciele sledované uvedeným nariadením, vykladať tak, že samo osebe bráni tomu, aby bol v členskom štáte zachovaný zákonný vnútroštátny monopol na služby sprostredkovania ponúk veľkoobchodného predaja a nákupu elektriny, o aký ide v vo veci samej.

- 35 Konkrétne skutočnosť, že prostredníctvom odkazu na článok 2 bod 9 smernice 2019/944 tento článok 2 bod 40 definuje pojem „trhy s elektrinou“ ako „trhy pre elektrinu, vrátane mimoburzových trhov a búrz s elektrinou, trhy pre obchodovanie s energiou, kapacitou, regulačnými a podpornými službami vo všetkých časových rámcoch vrátane forwardových, denných a vnútrodných trhov“, a vzťahuje sa tiež, a to v pluráli, okrem iného na „burzy s elektrinou“, nie je spôsobilá preukázať, že z takejto definície vyplýva pre členské štáty zákaz zachovať zákonný vnútroštátny monopol, o aký ide vo veci samej, keď v nariadení 2019/943 neexistuje žiadne ustanovenie v tomto zmysle.
- 36 Takýto zákaz okrem toho nemožno vyvodiť ani z článku 10 ods. 4 a 5 tohto nariadenia, na ktorý sa BRM odvolala pred vnútroštátnym súdom. Tieto ustanovenia – ktoré spadajú do rámca zásady stanovenej v odseku 1 tohto článku, podľa ktorej sa na veľkoobchodné ceny elektriny neuplatňujú žiadne maximálne alebo minimálne limity – sa v podstate obmedzujú na stanovenie toho, že regulačné orgány stanovujú politiky a opatrenia uplatňované na ich území, ktoré môžu prispieť k nepriamemu obmedzeniu tvorby veľkoobchodných cien alebo k predchádzaniu zneužívaniu dominantného postavenia alebo neefektívne vymedzených ponukových oblastí, a že ak sa zistí politika alebo opatrenie, ktoré môže prispieť k obmedzeniu tvorby veľkoobchodných cien, príslušný orgán prijme všetky vhodné opatrenia s cieľom odstrániť, alebo, ak to nie je možné, znížiť vplyv tejto politiky alebo tohto opatrenia na ponukové stratégie.
- 37 Navyše treba jednak zdôrazniť, že samotné dominantné postavenie samo osebe nepredstavuje zneužitie v zmysle článku 102 ZFEÚ, a jednak pripomenúť, že samotné vytvorenie dominantného postavenia priznaním osobitných alebo výlučných práv v zmysle článku 106 ods. 1 ZFEÚ nie je samo osebe nezlučiteľné s článkom 102 ZFEÚ (rozsudok z 26. októbra 2017, Bãlgarska energijna borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 54 a citovaná judikatúra).
- 38 Rovnaké konštatovanie, ako je uvedené v bode 34 tohto rozsudku v súvislosti s ustanoveniami nariadenia 2019/943, sa vyžaduje, pokiaľ ide o smernicu 2009/72, ktorá nezavádza úplnú harmonizáciu vnútorného trhu s elektrinou, ale stanovuje len určitý počet všeobecných zásad, ktoré musia členské štáty dodržiavať s cieľom vytvoriť konkurenčný a bezpečný trh s elektrickou energiou, ktorý je udržateľný vzhľadom na životné prostredie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2020, Hidroelectrica, C-648/18, EU:C:2020:723, bod 27).
- 39 Konkrétne článok 37 ods. 1 písm. j) tejto smernice, ktorý v podstate zodpovedá článku 59 ods. 1 písm. o) smernice 2019/944, na ktorý sa BRM odvolávala pred Súdnym dvorom, sa v miere, v akej je to relevantné na účely prejednávanej veci, obmedzuje na to, že vnútroštátnym regulačným orgánom zveruje úlohu „monitorovať úroveň a efektívnosť otvorenosti trhu a hospodárskej súťaže na veľkoobchodnej a maloobchodnej úrovni vrátane búrz elektriny“ a „[monitorovať akékoľvek] narušovaní[e] alebo obmedzovaní[e] hospodárskej súťaže“. Treba teda konštatovať, že z jednoznačného znenia tohto ustanovenia vyplýva, že toto ustanovenie nijako neukladá týmto orgánom povinnosť prijať opatrenia na ukončenie existencie národného zákonného monopolu služieb sprostredkovania ponúk predaja a nákupu elektriny, o aký ide vo veci samej.

- 40 S cieľom poskytnúť súdu, ktorý položil prejudiciálnu otázku, užitočnú odpoveď, však Súdny dvor môže vziať do úvahy aj ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení svojej otázky neodvolával (rozsudok zo 17. októbra 2019, Comida paralela 12, C-579/18, EU:C:2019:875, bod 22 a citovaná judikatúra).
- 41 Je preto dôležité v prvom rade a pokiaľ ide o existenciu monopolu na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny na denných a vnútrodenných veľkoobchodných trhoch, poukázať na to, že článok 5 ods. 1 prvý pododsek nariadenia 2015/1222 stanovuje, že ak v čase nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia už v členskom štáte alebo v ponukovej oblasti členského štátu existuje národný zákonný monopol na služby obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu s elektrinou, ktorý vylučuje určenie viac ako jedného organizátora NEMO, príslušný členský štát o tom musí informovať Komisiu do dvoch mesiacov od tohto nadobudnutia účinnosti a môže odmietnuť určenie viac ako jedného organizátora NEMO za ponukovú oblasť.
- 42 Odsek 2 tohto článku 5 spresňuje, že na účely tohto nariadenia sa za existenciu národného zákonného monopolu považuje situácia, keď vnútroštátne právne predpisy výslovne stanovujú, že služby obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu v členskom štáte alebo v ponukovej oblasti členského štátu môže vykonávať najviac jeden subjekt. Odsek 3 tohto článku okrem iného dodáva, že na základe správy, ktorú treba vypracovať do dvoch rokov po tom, čo uvedené nariadenie nadobudne účinnosť, a ak sa Komisia domnieva, že neexistuje dôvod pre ďalšie fungovanie národných zákonných monopolov alebo pre ďalšie odmietanie členského štátu umožniť cezhraničné obchodovanie organizátorovi NEMO určenému v druhom členskom štáte, Komisia môže zvážiť vhodné legislatívne alebo iné vhodné opatrenia s cieľom zvýšiť hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi a v rámci nich.
- 43 Z týchto ustanovení vyplýva, že ak v čase nadobudnutia účinnosti nariadenia 2015/1222, t. j. podľa článku 84 tohto nariadenia, teda 14. augusta 2015, existoval v členskom štáte národný zákonný monopol na služby obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu, tento členský štát je na základe tohto článku 5 ods. 1 nariadenia 2015/1222 oprávnený zachovať tento monopol za podmienok stanovených v tomto článku, a v dôsledku toho môže odmietnuť určenie viac ako jedného NEMO v ponukovej oblasti.
- 44 V prejednávanej veci je pritom nesporné, že k tomuto dátumu takýto monopol na služby obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu s elektrinou v Rumunsku existoval, a to v prospech spoločnosti OPCOM ako určeného organizátora trhu s elektrinou podľa článku 2 druhého odseku bodu 23 tohto nariadenia, pričom definícia tohto pojmu uvedená v tomto ustanovení bola v podstate prevzatá do článku 2 bodu 8 nariadenia 2019/943, že Komisia o tom bola informovaná v súlade s tým, čo stanovuje článok 5 ods. 1 nariadenia 2015/1222, a že v tomto štádiu neprijala žiadne legislatívne alebo vhodné opatrenie v zmysle článku 5 ods. 3 tohto posledného uvedeného nariadenia, ktoré by ukladalo povinnosť ukončiť tento stav.
- 45 Treba preto konštatovať, že z nariadenia 2019/943, najmä z jeho článku 1 písm. b) a c), článku 2 bodu 40 a článku 3 tohto nariadenia v spojení so smernicou 2009/72 a článkom 5 nariadenia 2015/1222 vyplýva, že tieto ustanovenia nebránia tomu, aby si členský štát zachoval národný zákonný monopol na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, ktorý sa týka denného a vnútrodenného veľkoobchodného trhu, ak takýto monopol už v tomto členskom štáte existoval v čase, keď nariadenie 2015/1222 nadobudlo účinnosť.

- 46 V druhom rade v rozsahu, v akom ide vo veci samej o existenciu monopolu na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny na forwardovom veľkoobchodnom trhu, treba pripomenúť, že akékoľvek vnútroštátne opatrenie v oblasti, ktorá bola predmetom úplnej harmonizácie na úrovni Únie, sa musí posudzovať vzhľadom na ustanovenia takéhoto harmonizačného opatrenia a nie na ustanovenia primárneho práva (rozsudok zo 17. septembra 2020, Hidroelectrica, C-648/18, EU:C:2020:723, bod 25 a citovaná judikatúra). Keďže však takéto sprostredkovateľské služby neboli predmetom úplnej harmonizácie na úrovni Únie, vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, v rozsahu, v akom sa týka takéhoto monopolu na forwardový veľkoobchodný trh s elektrinou, sa v zásade musí posudzovať vzhľadom na relevantné ustanovenia primárneho práva (pozri analogicky rozsudok z 12. novembra 2015, Visnapuu, C-198/14, EU:C:2015:751, bod 48).
- 47 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, ktorá podriaďuje výkon hospodárskej činnosti režimu exkluzivity v prospech jediného verejného alebo súkromného subjektu, môže najmä predstavovať obmedzenie slobody usadiť sa, ako aj slobodného poskytovania služieb (rozsudok z 23. februára 2016, Komisia/Maďarsko, C-179/14, EU:C:2016:108, bod 164 a citovaná judikatúra), ktoré by tak malo byť predmetom posúdenia, či je možné ho odôvodniť naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, a prípadne, či je spôsobilé zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa a nejde nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. februára 2016, Komisia/Maďarsko, C-179/14, EU:C:2016:108, body 165 a 166, ako aj citovanú judikatúru).
- 48 Pokiaľ však ide o prejednávanú vec, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa ustanovenia Zmluvy o FEÚ v oblasti slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb neuplatnia na situáciu, ktorá sa vo všetkých ohľadoch obmedzuje len na jeden členský štát (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 47 a citovanú judikatúru, ako aj z 18. januára 2022, Thelen Technopark Berlin, C-261/20, EU:C:2022:33, bod 50).
- 49 V bodoch 50 až 53 rozsudku z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874), Súdny dvor pripomenul štyri prípady, v ktorých by na vyriešenie sporov vo veci samej mohlo byť potrebné vyložiť ustanovenia Zmlúv týkajúce sa základných slobôd aj napriek tomu, že všetky okolnosti uvedených sporov sa obmedzujú na vnútroštátnu sféru jedného členského štátu, čo by ho viedlo k tomu, aby vyhlásil návrhy na začatie prejudiciálneho konania za prípustné (rozsudok z 20. septembra 2018, Fremoluc, C-343/17, EU:C:2018:754, bod 20).
- 50 Súdny dvor v bode 54 rozsudku z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874), spresnil, že v týchto štyroch prípadoch nemôže usudzovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa výkladu ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa základných slobôd, je pre vnútroštátny súd nevyhnutný na to, aby mohol prijať rozhodnutie v prejednávanej veci, pokiaľ tento súd neuvedie aj iné skutočnosti, okrem tých, že sporná vnútroštátna právna úprava sa bez rozdielu uplatňuje na štátnych príslušníkov dotknutého členského štátu a štátnych príslušníkov iných členských štátov. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž musia vyplývať konkrétne skutočnosti, ktoré umožňujú vytvoriť súvislosť medzi predmetom alebo okolnosťami sporu, ktorý sa vo všetkých ohľadoch obmedzuje len na jeden členský štát, a týmito ustanoveniami (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2018, Fremoluc, C-343/17, EU:C:2018:754, bod 21).

- 51 Súdny dvor v bode 55 rozsudku z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874), dodal, že v situácii, v ktorej sa všetky okolnosti obmedzujú na vnútroštátnu sféru jedného členského štátu, prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby Súdnemu dvoru v súlade s článkom 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora poskytol vysvetlenie toho, akú súvislosť má spor, ktorý prejednáva, napriek jeho čisto vnútroštátnej povahe, s ustanoveniami práva Únie týkajúcimi sa základných slobôd, a tak je výklad požadovaný v prejudiciálnom konaní preň nevyhnutný na to, aby mohol rozhodnúť v tomto spore.
- 52 Konkrétne z týchto požiadaviek vyplýva, že na konštatovanie existencie takejto súvislosti musia z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplývať konkrétne skutočnosti, teda nie hypotetické, ale nepochybné indície, ktoré umožňujú pozitívne preukázať existenciu požadovanej súvislosti, pričom vnútroštátny súd sa nesmie uspokojiť s tým, že predloží Súdnemu dvoru dôkazy, ktoré umožňujú nevylúčiť existenciu takejto súvislosti alebo ktoré – posudzované abstraktne – by mohli predstavovať nepriame dôkazy v tomto zmysle, ale naopak, musí poskytnúť objektívne a jednoznačné nepriame dôkazy, ktoré umožnia Súdnemu dvoru overiť existenciu uvedenej súvislosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2018, Fremoluc, C-343/17, EU:C:2018:754, body 28 a 29, ako aj citovanú judikatúru).
- 53 Tieto úvahy týkajúce sa prípustnosti prejudiciálnych otázok platia *a fortiori* na určenie toho, či na poskytnutie užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu môže Súdny dvor na základe judikatúry pripomenutej v bode 40 tohto rozsudku zohľadniť ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd neodvolal v znení svojej otázky.
- 54 V prejednávanej veci však návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje žiadnu zmienku vnútroštátneho súdu v zmysle judikatúry pripomenutej v bodoch 51 a 52 tohto rozsudku, z ktorej by vyplývalo, že spor vo veci samej, ktorého účastníkmi sú spoločnosť založená podľa rumunského práva a rumunský regulačný orgán a ktorého predmetom je zákonnosť rozhodnutia tohto orgánu, ktorým sa podľa vnútroštátnej právnej úpravy zamietajú žiadosti tejto spoločnosti o vydanie licencie na účely organizovania a riadenia trhov s elektrinou na území tohto členského štátu, má napriek svojej výlučne vnútroštátnej povahe súvislosť s ustanoveniami Zmluvy o fungovaní Európskej únie týkajúcimi sa základných slobôd, a že situácia, o ktorú ide vo veci samej, preto spadá pod jeden zo štyroch prípadov uvedených v bodoch 50 až 53 rozsudku z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874).
- 55 Konkrétne, hoci je Federația Europeană a Comercianților de Energie (Európska federácia obchodníkov v oblasti energie) vedľajším účastníkom konania vo veci samej, návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje žiadnu zmienku o jej účasti v tomto spore, ani o tom, do akej miery by účasť tejto federácie v tomto konaní, len v štádiu konania pred vnútroštátnym súdom, mohla v tomto konaní predstavovať takúto súvislosť.
- 56 Hoci rovnako platí, že s elektrinou sa môže obchodovať cezhranične a sprostredkovateľské služby, o ktoré ide vo veci samej, môžu abstraktne poskytovať organizátori usadení v iných členských štátoch, ako vyplýva okrem iného z uplatniteľného regulačného rámca, treba konštatovať, že takéto hypotézy, ktoré vnútroštátny súd ani nepredpokladá, sú v prejednávanej veci a vzhľadom na judikatúru uvedenú v bodoch 50 až 52 tohto rozsudku, zjavne nedostatočné na to, aby Súdny dvor mohol pozitívne konštatovať, že na konanie vo veci samej sa vzťahuje jedna zo základných slobôd zakotvených v Zmluve o fungovaní Európskej únie.

- 57 V dôsledku toho platí, že hoci z nariadenia 2019/943, najmä z jeho článku 1 písm. b) a c), článku 2 bodu 40, ako aj jeho článku 3 v spojení so smernicou 2009/72 vyplýva, že tieto ustanovenia nebránia tomu, aby si členský štát zachoval národný zákonný monopol na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, ktorý sa týka forwardového veľkoobchodného trhu, pričom tento výklad sa nedotýka prípadnej analýzy zákonnosti zachovania takéhoto monopolu z hľadiska relevantných ustanovení primárneho práva Únie, medzi ktoré môžu prípadne patriť ustanovenia týkajúce sa slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb.
- 58 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú a druhú otázku odpovedať tak, že nariadenie 2019/943, najmä článok 1 písm. b) a c), článok 2 bod 40, ako aj článok 3 tohto nariadenia v spojení so smernicou 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že:
- nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa zachováva národný zákonný monopol na služby v oblasti sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, ktorý sa týka denného a vnútrodného veľkoobchodného trhu, ak takýto monopol už v tomto členskom štáte existoval v čase, keď nariadenie 2015/1222 nadobudlo účinnosť, a to podľa článku 5 tohto nariadenia,
 - nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa zachováva národný zákonný monopol na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, ktorý sa týka forwardového veľkoobchodného trhu, pričom súlad takejto právnej úpravy s právom Únie sa musí posúdiť vzhľadom na relevantné ustanovenia jej primárneho práva.

O tretej otázke

- 59 Vzhľadom na odpoveď na prvé dve otázky, z ktorej v podstate vyplýva, že článok 5 nariadenia 2015/1222 umožňuje za podmienok, ktoré spresňuje, zachovanie národného zákonného monopolu na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, pokiaľ ide o denné a vnútrodné veľkoobchodné trhy, treba tretiu otázku preformulovať v tom zmysle, že vnútroštátny súd sa ňou v podstate pýta, či sa majú články 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ a článkom 106 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že právna úprava členského štátu, ktorá stanovuje, že na úrovni tohto členského štátu môže byť udelená len jediná licencia na účely poskytovania služieb sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny na forwardovom veľkoobchodnom trhu, predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle týchto ustanovení.
- 60 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že nevyhnutnosť dopracovať sa k výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby vnútroštátny súd vymedzil skutkový a právny rámec, do ktorého spadajú ním položené otázky, resp. aby aspoň objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sa uvedené otázky zakladajú. Súdny dvor je totiž v rámci konania zavedeného článkom 267 ZFEÚ oprávnený rozhodnúť o výklade predpisu Únie len na základe skutkového stavu, ktorý mu uvedie vnútroštátny súd (rozsudky z 26. októbra 2017, Bálgarska energijna borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 56 a citovaná judikatúra, ako aj zo 16. júla 2020, Adusbef a i., C-686/18, EU:C:2020:567, bod 36).

- 61 Táto požiadavka presnosti sa uplatňuje predovšetkým v oblasti hospodárskej súťaže, pre ktorú sú charakteristické komplexné skutkové a právne okolnosti (rozsudky z 26. októbra 2017, Bãlgarska energijna borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 57 a citovaná judikatúra, ako aj z 3. marca 2021, Poste Italiane a Agenzia delle entrate – Riscossione, C-434/19 a C-435/19, EU:C:2021:162, bod 77, ako aj citovaná judikatúra).
- 62 Je tiež dôležité zdôrazniť, že informácie obsiahnuté v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania neslúžia iba na to, aby Súdnemu dvoru umožnili poskytnúť užitočné odpovede, ale aj na to, aby vládam členských štátov, ako aj ďalším dotknutým stranám bola poskytnutá možnosť podať pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 26. októbra 2017, Bãlgarska energijna borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 58 a citovaná judikatúra). Súdny dvor musí dbať o to, aby bola táto možnosť zachovaná, pričom zohľadňuje skutočnosť, že podľa tohto ustanovenia sa dotknutým subjektom oznamujú len návrhy na začatie prejudiciálneho konania (rozsudok z 2. septembra 2021, Irish Ferries, C-570/19, EU:C:2021:664, bod 134 a citovaná judikatúra).
- 63 Tieto požiadavky na obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú výslovne uvedené v článku 94 rokovacieho poriadku, ktorý má vnútroštátny súd v rámci spolupráce zavedenej článkom 267 ZFEÚ poznať a ktorý je povinný náležite dodržiavať (rozsudok z 26. októbra 2017, Bãlgarska energijna borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 59 a citovaná judikatúra). Okrem toho sú pripomenuté v bodoch 13, 15 a 16 odporúčaní Súdneho dvora Európskej únie pre vnútroštátne súdy pri podávaní návrhov na začatie prejudiciálneho konania (Ú. v. EÚ C 380, 2019, s. 1).
- 64 V prejednávanej veci návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje žiadne vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade článkov 101 a 102 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ a článkom 106 ods. 1 ZFEÚ. Tento súd najmä neuvádza dôvody, na základe ktorých by tieto ustanovenia mali byť uplatniteľné vo veci samej, ani to, v čom by vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, mohla byť v rozpore s týmito ustanoveniami.
- 65 Za týchto podmienok, keďže Súdny dvor nedisponuje podkladmi potrebnými na to, aby poskytol užitočnú odpoveď, treba konštatovať, že tretia otázka je neprípustná.

O trovách

- 66 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou, najmä jeho článok 1 písm. b) a c), článok 2 bod 40, ako aj článok 3 tohto nariadenia v spojení so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

- nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa zachováva národný zákonný monopol na služby v oblasti sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, ktorý sa týka denného a vnútrodného veľkoobchodného trhu, ak takýto monopol už v tomto členskom štáte existoval v čase, keď nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, nadobudlo účinnosť, a to podľa článku 5 tohto nariadenia,
- nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa zachováva národný zákonný monopol na služby sprostredkovania ponúk na predaj a nákup elektriny, ktorý sa týka forwardového veľkoobchodného trhu, pričom súlad takejto právnej úpravy s právom Únie sa musí posúdiť vzhľadom na relevantné ustanovenia jej primárneho práva.

Podpisy